

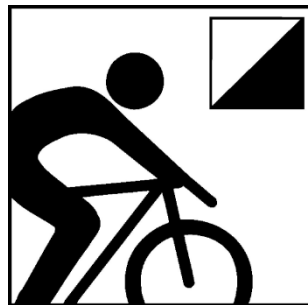
ORIENTACJA – CO TO JEST?

Turystyczne marsze na orientację (lub po prostu Marsze na Orientację, MnO, Turystyczna InO) są dyscypliną turystyki kwalifikowanej. Jest to gra terenowa, w której zadaniem uczestnika jest odnalezienie w lesie punktów kontrolnych na podstawie otrzymanej od organizatora mapy w określonym limicie czasu.

ORIENTACJA – CO TO JEST?

Bieg na orientację (BnO, ang. orienteering) – olimpijska dyscyplina sportowa (nie wpisana do programu olimpiady), w której zawodnik posługując się mapą i kompasem ma za zadanie w jak najkrótszym czasie przebiec określoną trasę wyznaczoną w terenie przez punkty kontrolne. Przebieg pomiędzy punktami kontrolnymi jest dowolny i właśnie wybór wariantu przebiegu stanowi istotę biegu na orientację. Warunkiem sklasyfikowania uczestnika zawodów jest potwierdzenie w zadanej kolejności wszystkich punktów kontrolnych.

HISTORIA

- 1887 r.** pierwsze narciarskie zawody na orientację (Sundsvall w Szwecji),
- 13 maja 1897 r.** pierwsze zawody w biegu na orientację (Bergen w Norwegii),
- 25 marca 1919 r.** pierwsze w świecie masowe zawody, w których startuje 220 zawodników (Ingelboda w Szwecji),
- 19 marca 1923 r.** pierwsze oficjalne zawody poza Skandynawią (Zurych, Szwajcaria),
- 1957r.** pierwsze turystyczne zawody na orientację w Polsce, (Lubniewice, organizator - Wrocławskie Koło PTTK)

HISTORIA

21 maja 1961 r.

powołano do życia Międzynarodową Federację Biegu na Orientację (International Orienteering Federation - IOF)
10 członków założycieli było Bułgaria, Czechosłowacja, Dania, DDR, Finlandia, Węgry, Norwegia, Szwecja, Szwajcaria i Niemcy Zachodnie.

1967r.

na IV Kongresie w Austrii Polska (wraz z Wielką Brytanią) zostaje przyjęta do IOF, a jej reprezentantem zostaje PTTK.

10 października 1970r.

ZG PTTK powołał Komisję Imprez na Orientację,

22 listopada 1978r.

Przewodniczący Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Turystyki przekazał z PTTK do ZS „Start” uprawnienia organizacji biegów na orientację,

HISTORIA

1982

Centralna Komisja Imprez na Orientację przeniesiona została z ZS "Start" do Polskiego Związku Lekkiej Atletyki

9 września 1989r.

w Gdyni zostaje powołany do życia Polski Związek Biegu na Orientację.

19 marca 2006r.

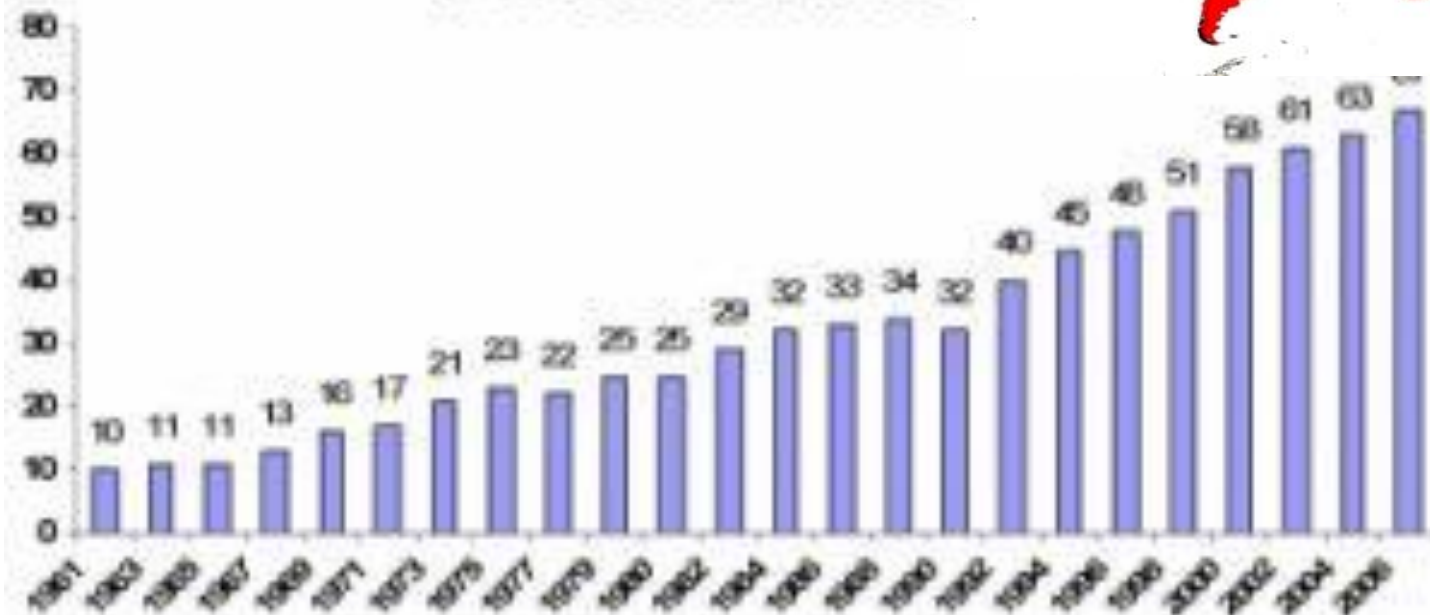
Krajowy Nadzwyczajny Zjazd Delegatów uchwalił zmianę nazwy na Polski Związek Orientacji Sportowej i rozszerzenie działalności programowej.

HISTORIA

ROZWÓJ IOF NA ŚWIECIE

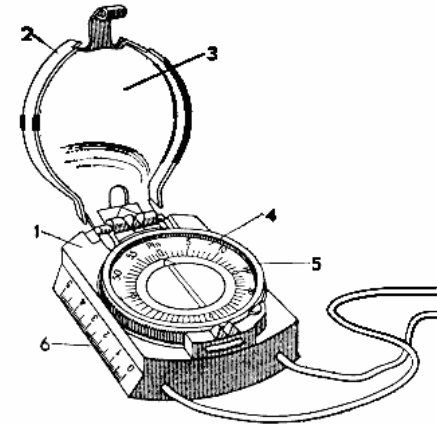
Number of IOF members

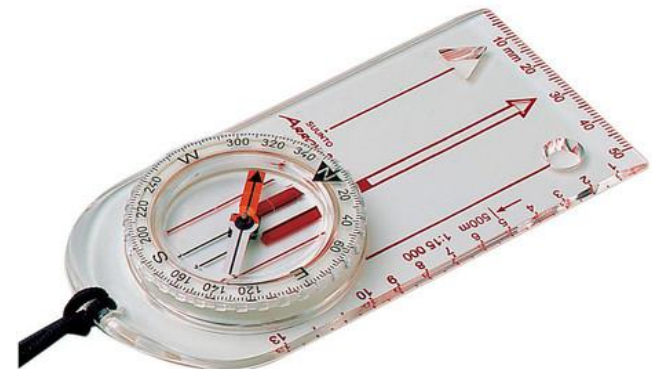
PODSTAWY TOPOGRAFII

Busola magnetyczna to urządzenie nawigacyjne wskazujące kierunek biegunu magnetycznego, dzięki posiadanej igle magnetycznej. Posiada przyrządy celownicze i podziałkę tysięczną.

Kompas magnetyczny przyrząd nawigacyjny służący do wyznaczania kierunku południka magnetycznego. Iгла magnetyczna jest ułożyskowana i zanurzona w płynie (zwykle w alkoholu). Posiada podziałkę stopniową.

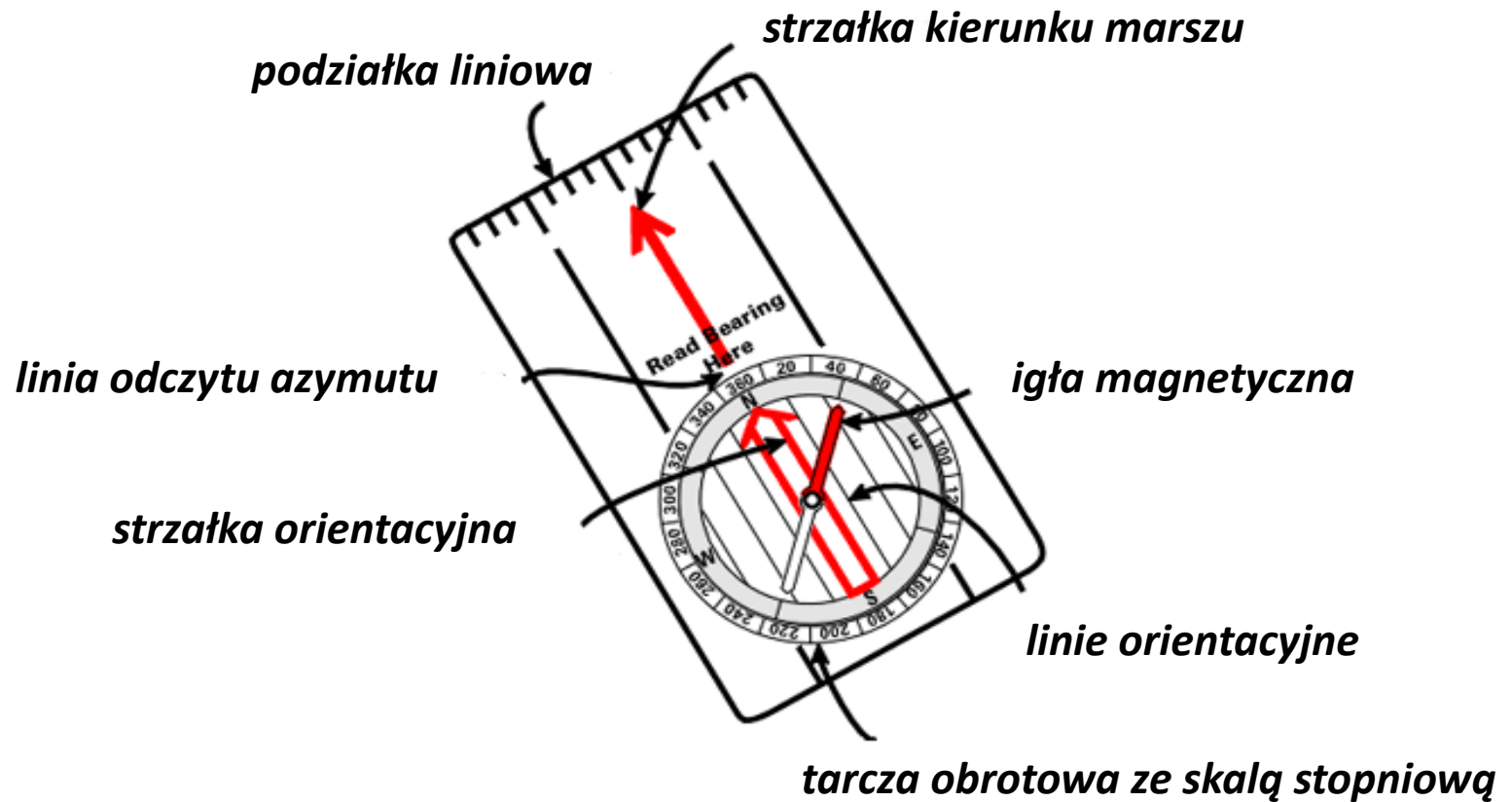
KOMPAS

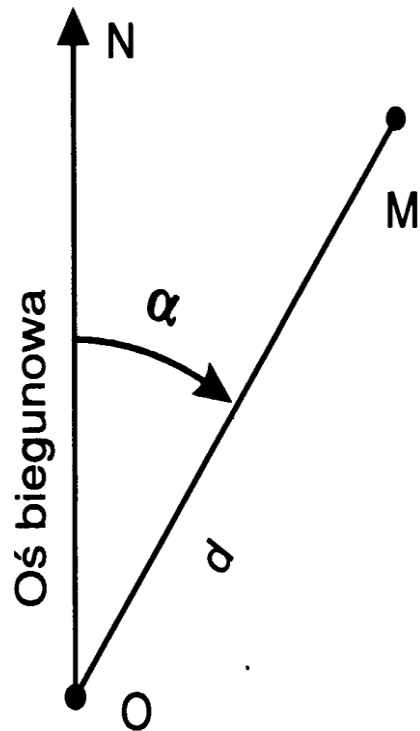
PODSTAWY TOPOGRAFII

KOMPAS

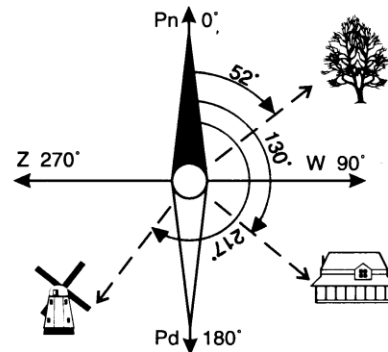

PODSTAWY TOPOGRAFII

AZYMUT

Azymut - to kąt zawarty między północną częścią południka odniesienia, a danym kierunkiem poziomym. Wartość azymutu liczy się zgodnie z ruchem wskazówek zegara i wyraża w mierze kątowej, najczęściej w stopniach. Azymut może służyć do orientacji w terenie i do orientowania pomiarów geodezyjnych.

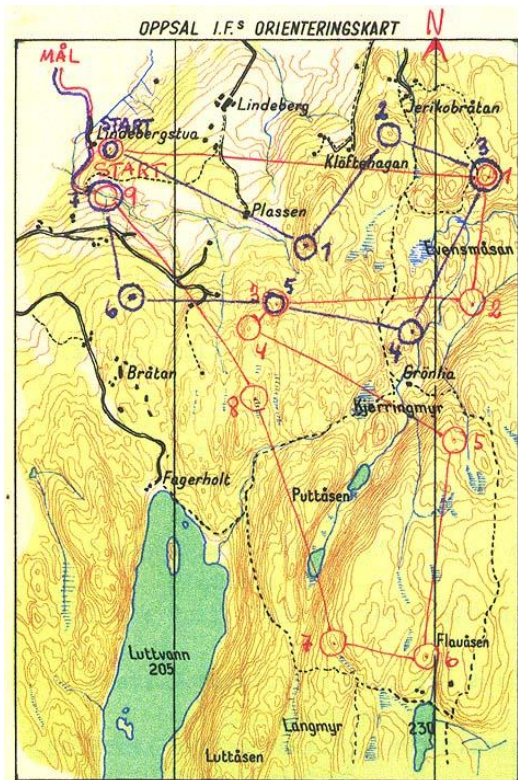

ĆWICZENIE 1

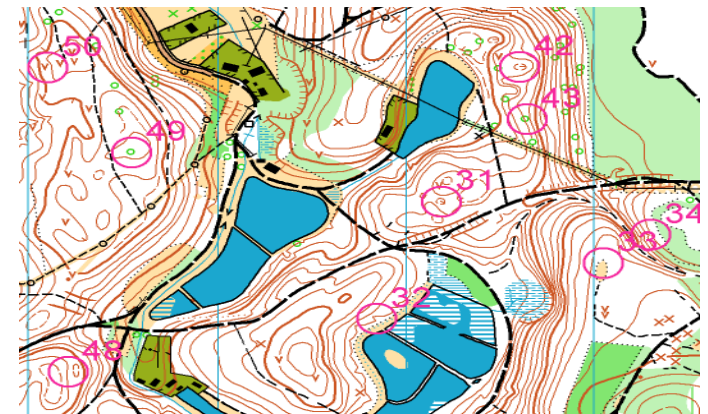
- Ustal azymut 134° .
- Zmierz azymut do ustawionego lampionu.

PODSTAWY TOPOGRAFII

MAPA

Utarbeidet på grunnlag av Oslo oppmålingsvesens karter med spesiell tillatelse
Målestokk 1 : 20 000
Ekv. dist. 5m.

PODSTAWY TOPOGRAFII

SKALA MAPY

Skala mapy - to matematyczny stosunek odległości na mapie do odległości w terenie.

Skala 1: 4000

1 cm na mapie to 4000 cm = 40 m w terenie

Skala 1: 10000

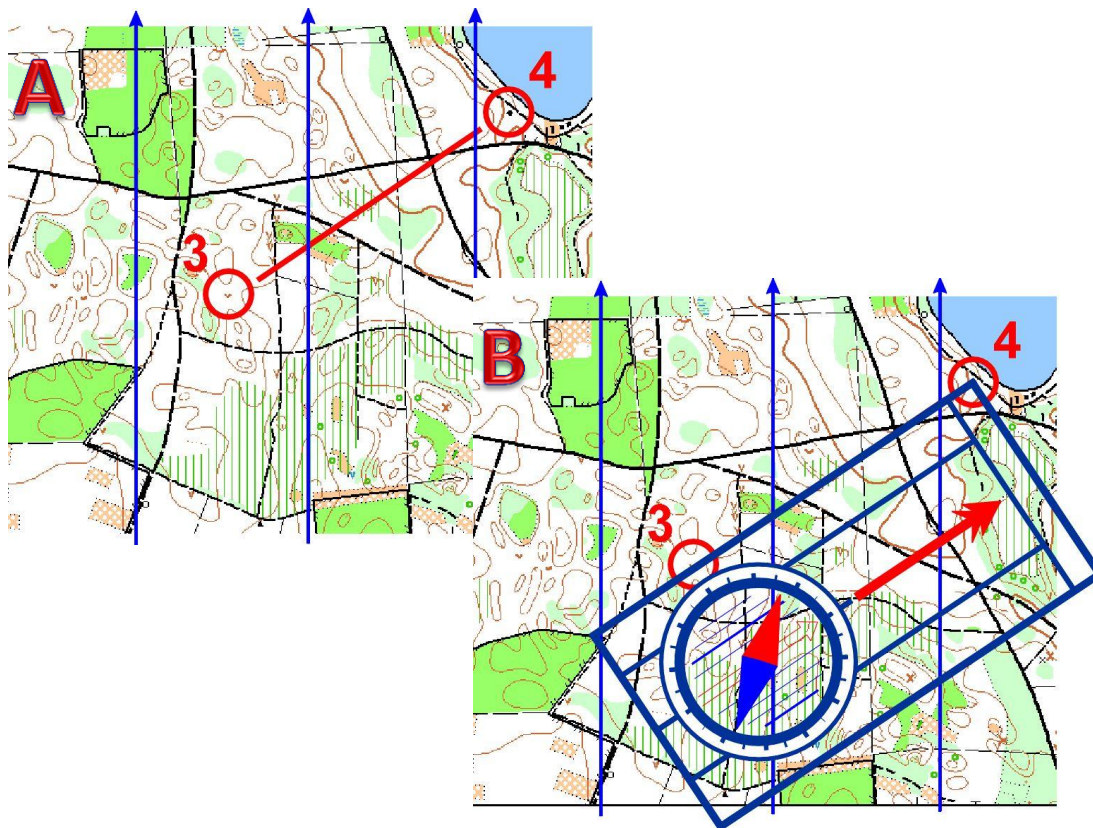
1 cm na mapie to 10000 cm = 100 m w terenie

Skala 1: 25000

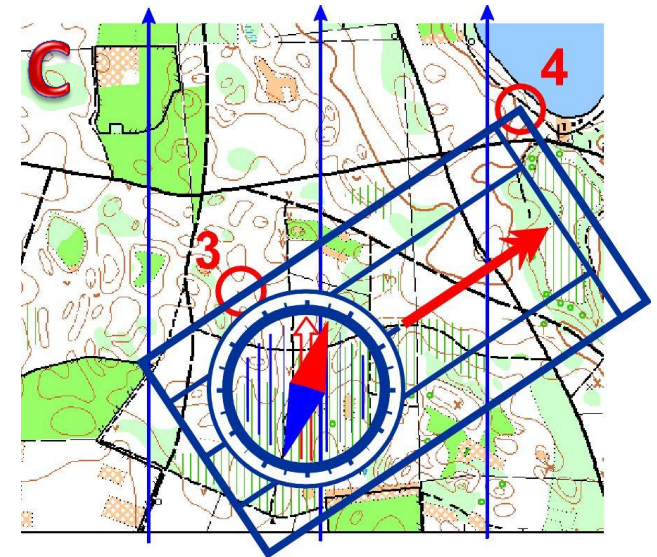
1 cm na mapie to 25000 cm = 250 m w terenie

PODSTAWY TOPOGRAFII

Pomiar azymutu

ĆWICZENIE 2

Na mapie „Ścieżka Pn.” pomierz azymuty pomiędzy punktami i wpisz wyniki do tabeli (na mapie).

ŚCIEŻKA pn.

Skala 1 : 15000 warstwie co 2,5 m

PZOS
Aktualizacja: Marek Sobiegraj
03 2007 Maciej Krzyśko
Redakcja: Marek Sobiegraj
Opracowanie kartograficzne:
Marek Sobiegraj
Maciej Krzyśko
Skala pierwotny: 1:10000

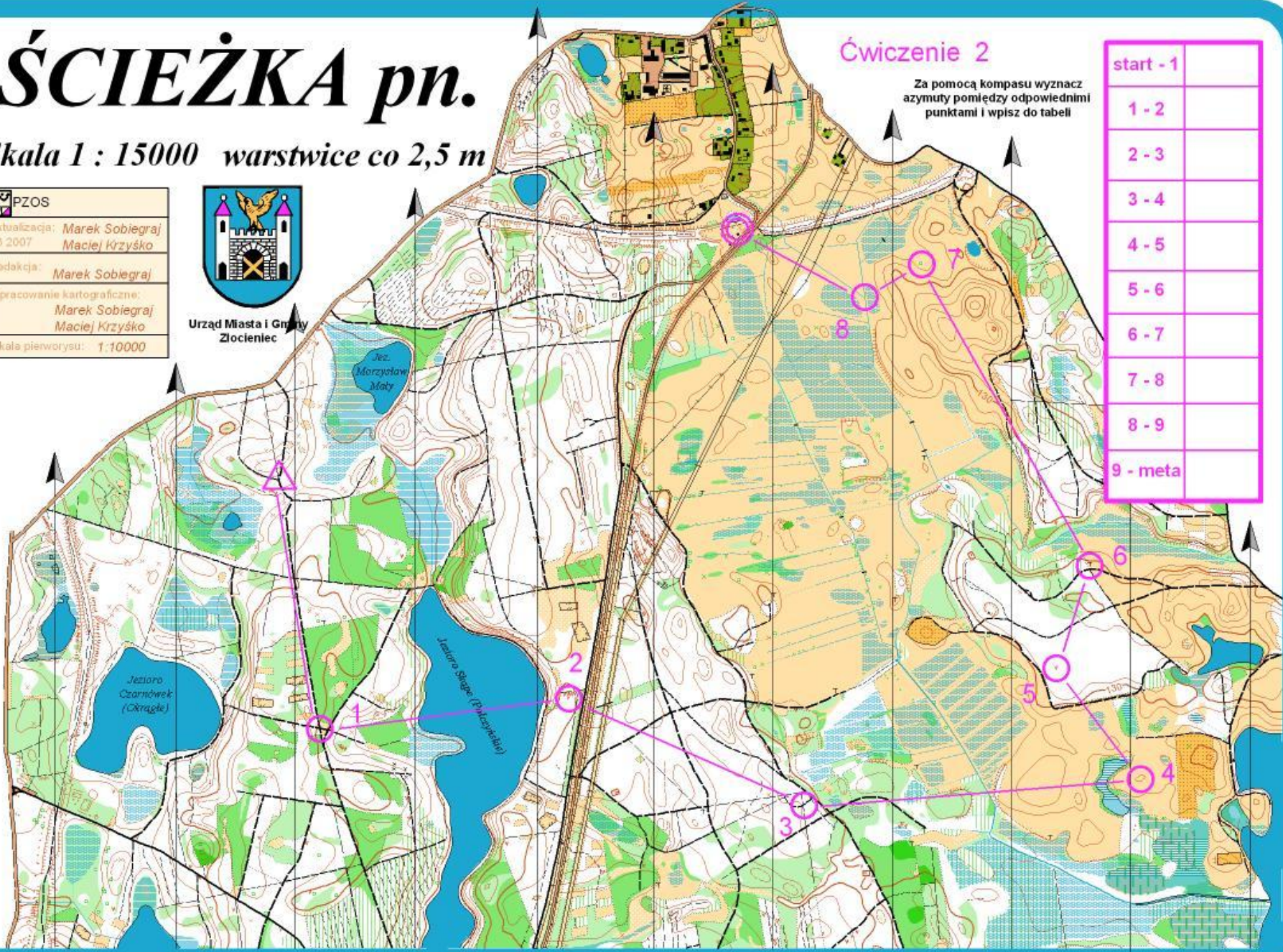

Urząd Miasta i Gminy
Złocieniec

Ćwiczenie 2

Za pomocą kompasu wyznaczyć
azymuty pomiędzy odpowiednimi
punktami i wpisać do tabeli

start - 1	
1 - 2	
2 - 3	
3 - 4	
4 - 5	
5 - 6	
6 - 7	
7 - 8	
8 - 9	
9 - meta	

PODSTAWY TOPOGRAFII

mapy topograficzne

			nr drogi, przystanek autobusowy, słup kilometrowy
			droga o nawierzchni utwardzonej, droga gruntowa wiejska
			droga gruntowa polna lub leśna, ścieżka
			droga na nasypie i w wykopie
			kolej niezelektryfikowana jednotorowa, dwutorowa
			linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia, transformator
			linia telefoniczna, rurociąg ciepły
			budynek użyteczności publ., budynek wysoki pow. 11 kon.
			kościół lub cerkiew, kaplica, świątynia niechrześcijańska
			budynek mieszkalny, niemieszkalny, zrujnowany
			park lub skwer, park z zadrzewieniem pełnym
			las liściasty, iglasty, linia oddziałowa, nr oddziału
			zagajnik liściasty lub iglasty, las rzadki
			wąwóz, skarpa (urwisko)
			wał lub grobla, kopiec lub hałda, dół
			skałka, gład narzutowy, wejście do jaskini
			punkty osnowy geodezyjnej, punkt wysokościowy
			opis wylotu siatki kilometrowej układu "1965"
			poziomice (warstwice)

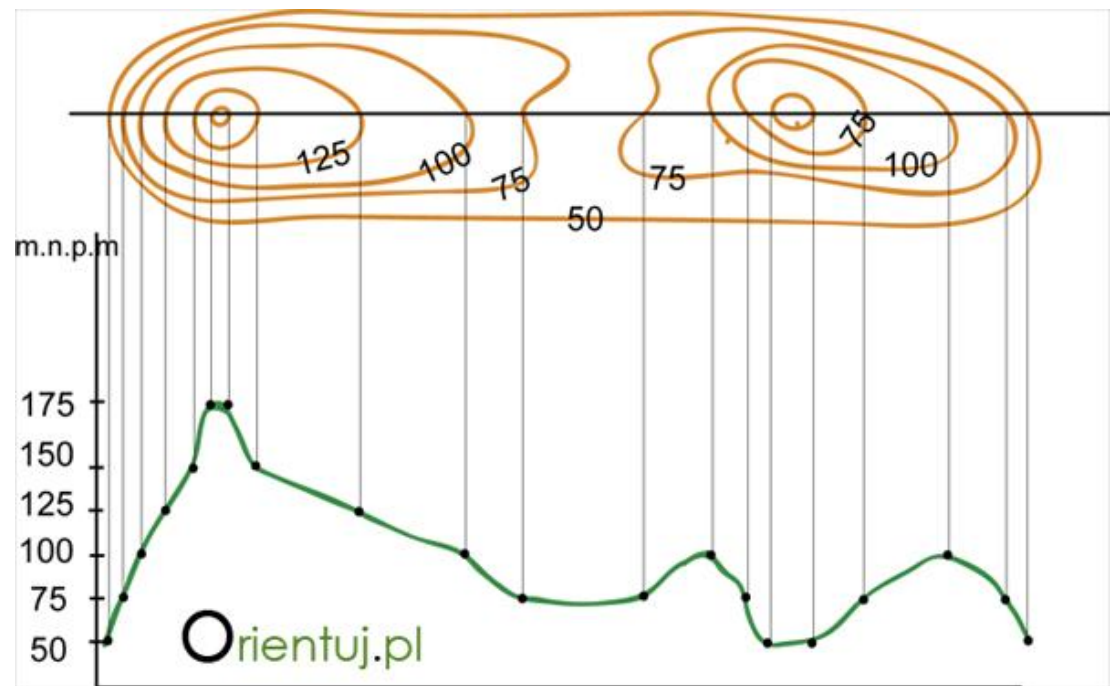
mapy biegowe IOF

	las dobrze przebieżny
	las z utrudnioną przebieżnością, gęsta roślinność
	teren półotwarty, teren półotwarty z drzewami
	las z poszyciem utrudniającym bieg
	pole uprawne, sad
	kultura leśna: wyraźna, niewyraźna
	teren podmokły, bagno
	strumień, wąskie bagno
	droga asfaltowa, droga utwardzona
	droga leśna jezdna, droga leśna wąska
	ścieżka, zanikająca ścieżka
	przecinka, szeroka przecinka
	ogrodzenie nie do przejścia
	warstwice, skarpa ziemna
	górką, obniżenie terenu (niecka)
	dół, wykrot (np. korzeń powalonego drzewa)
	suchy rów, wał ziemny
	małe obniżenie terenu (mała niecka), kopiec
	kanień, grupa kamieni
	ambona, słup graniczny

PODSTAWY TOPOGRAFII

odwzorowanie ukształtowania terenu na mapie

Warstwica (nazwa używana w geodezji) lub poziomica (nazwa używana w kartografii), izohipsa to linia krzywa na mapie łącząca punkty o takiej samej wysokości nad poziomem morza. Powstaje poprzez przecięcie powierzchni terenu płaszczyznami poziomymi, równoległymi i oddalonymi od siebie o stałą wartość (np. co 10 m) cięcia poziomowego.

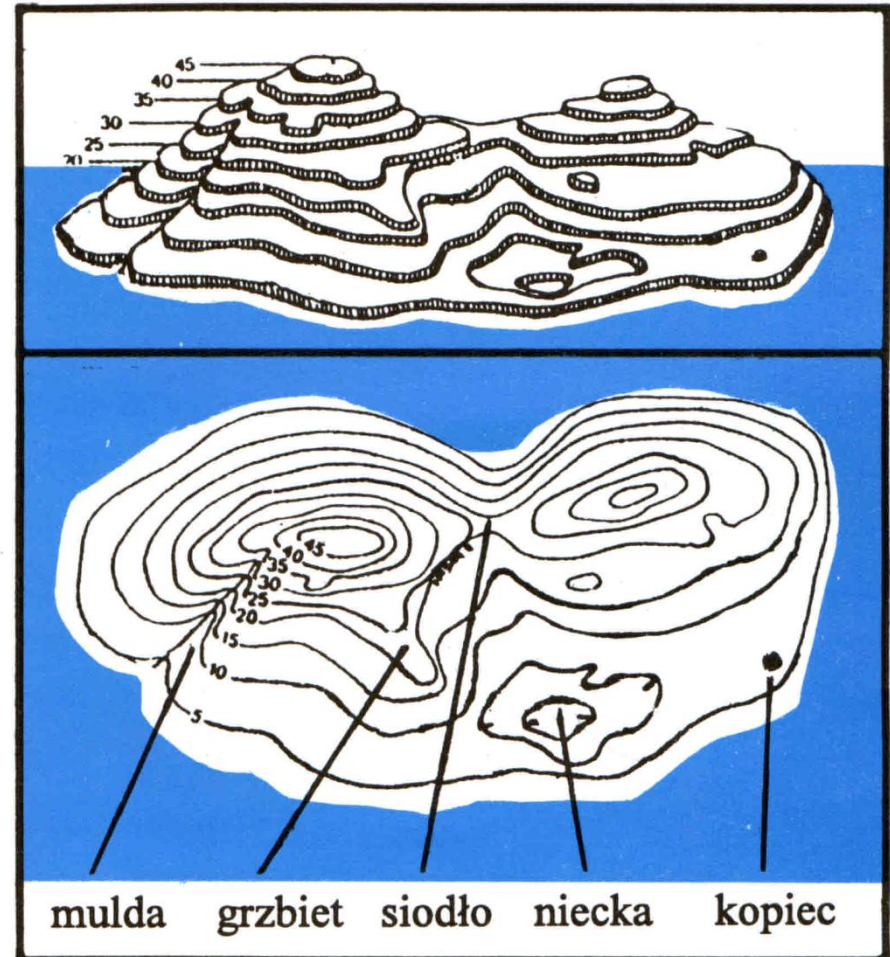

PODSTAWY TOPOGRAFII

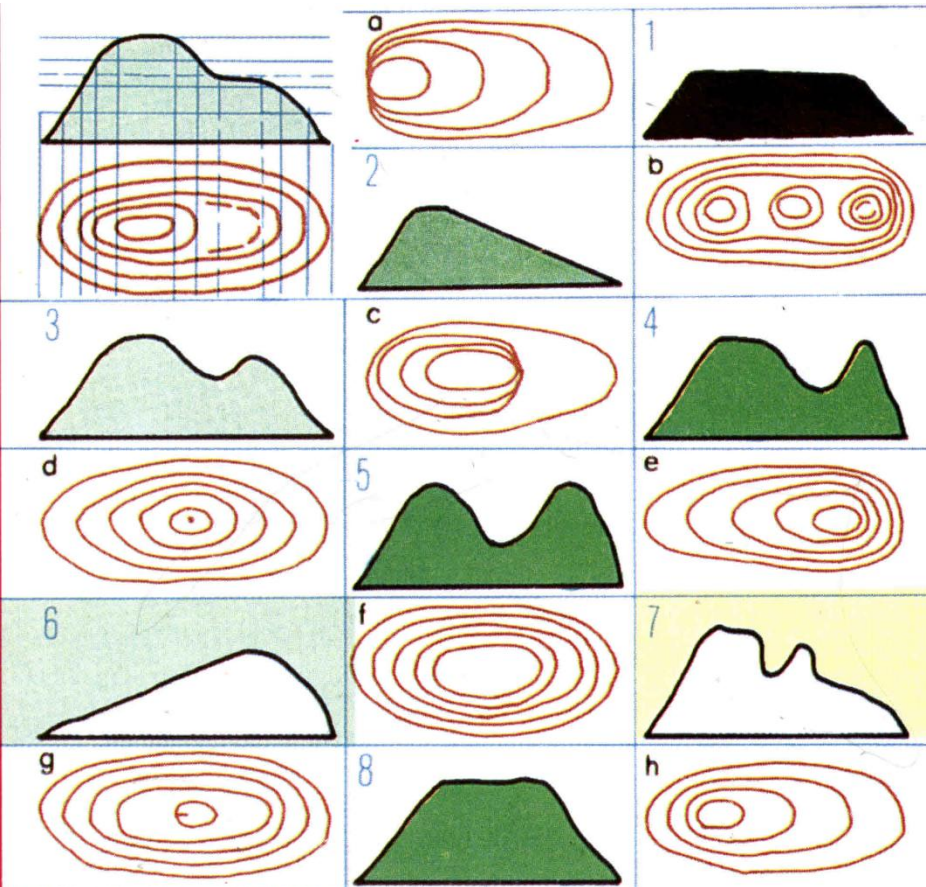
*odwzorowanie ukształtowania
terenu na mapie*

ĆWICZENIE 3

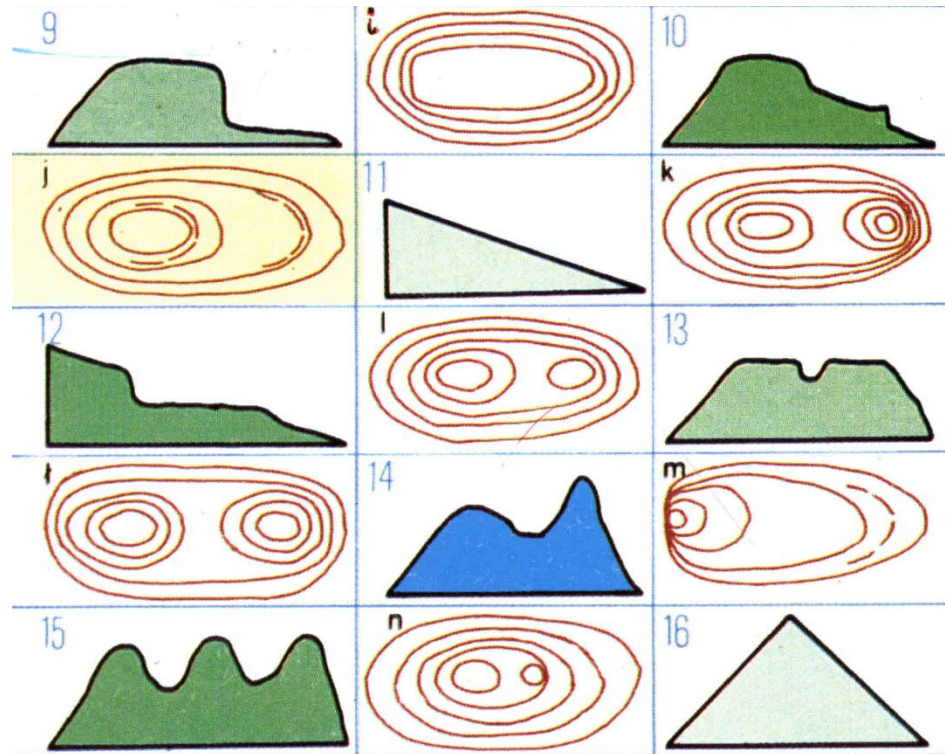
Przypisz przekrojom pionowym
odpowiednie elementy warstwic.

PODSTAWY TOPOGRAFII

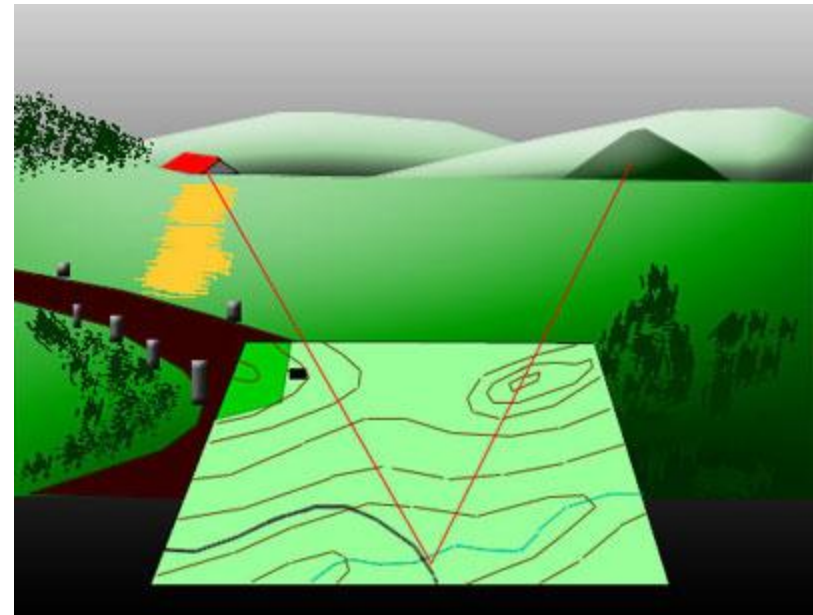
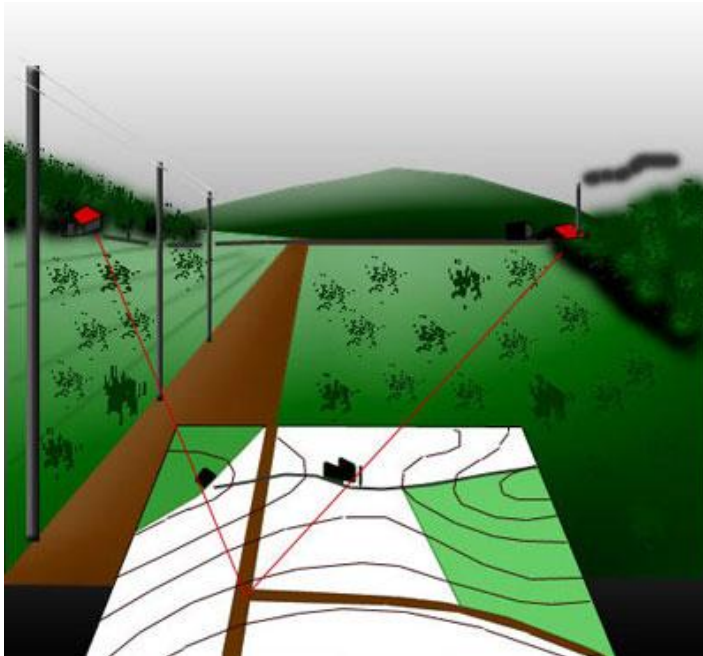

PODSTAWY TOPOGRAFII

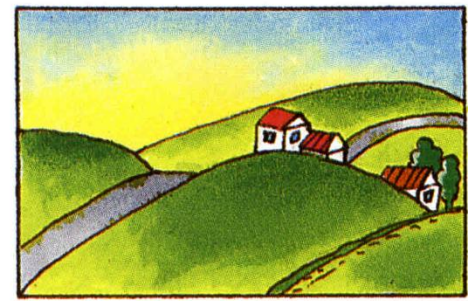
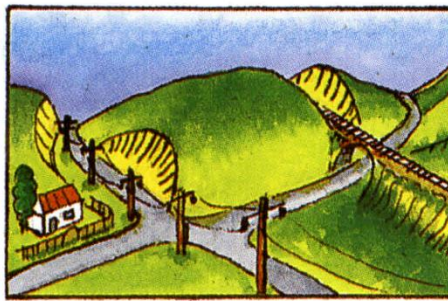
splosoby orientowania mapy

A. Według punktów charakterystycznych – położenie kościoła, krzyży przydrożnych, zabudowań itp..

PODSTAWY TOPOGRAFII

sposoby orientowania mapy

PODSTAWY TOPOGRAFII

sposoby orientowania mapy

B. Według kierunku północy - północ na mapie zawsze trzeba zorientować zgodnie z północą w terenie.

ĆWICZENIE 4

Na podstawie rysunków proszę zorientować mapki i narysować Kierunek patrzenia zawodnika.